

26-03-2021

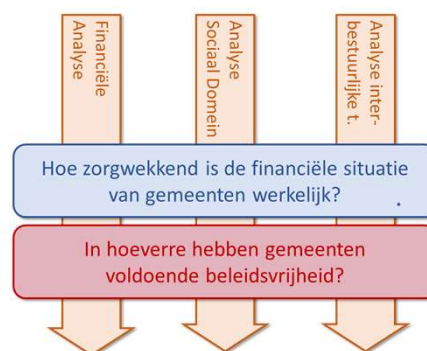
Intern vertrouwelijk 1

Onderzoek door Berenschot voor de provincie Zuid-Holland

Hoofdvraag: wordt nog in voldoende mate voldaan aan het grondwettelijke uitgangspunt van autonomie en open huishouding van gemeenten in Zuid-Holland?

Op basis van de hoofdvraag zijn de volgende deelvragen onderzocht:

- Hoe heeft de financiële ruimte van Zuid-Hollandse gemeenten zich ontwikkeld?
- Hoe heeft de beleidsmatige ruimte van Zuid-Hollandse gemeenten zich ontwikkeld?
- In hoeverre kunnen Zuid-Hollandse gemeenten bijdragen aan de interbestuurlijke opgaven voor de komende jaren?

Organisatie, begeleiding en duiding

Hans van der Werff

Lars Bos

Berenschot

Begeleidingscommissie

Dr. Tjerk Budding

Hoofddocent management and Financial Accounting, Vrije Universiteit Amsterdam

Prof. dr. Martijn Groenleer

Hoogleraar Regionaal Recht en Bestuur, Tilburg University

Prof. dr. Barbara Vis

Hoogleraar Politiek en Bestuur, Universiteit Utrecht

Prof. dr. Olaf van Vliet

Bijzonder Hoogleraar Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt in Internationaal Perspectief, Universiteit Leiden

Duidingscommissie

Prof. mr. dr. Henk Addink

Hoogleraar bestuursrecht en goed bestuur (em.), Universiteit Utrecht

Drs. Bas Eenhoorn

Burgemeester gemeente Vlaardingen

Prof. dr. Klaartje Peters

Bijzonder hoogleraar Lokaal en regionaal bestuur, Maastricht University

Intern vertrouwelijk 3

Samenvatting onderzoek

Stuurloos

1. De mate waarmee gemeenten inhoudelijk en financieel kunnen sturen neemt af

Slecht weer

2. De financiële positie van gemeenten staat onder druk en is de laatste drie jaar verslechterd

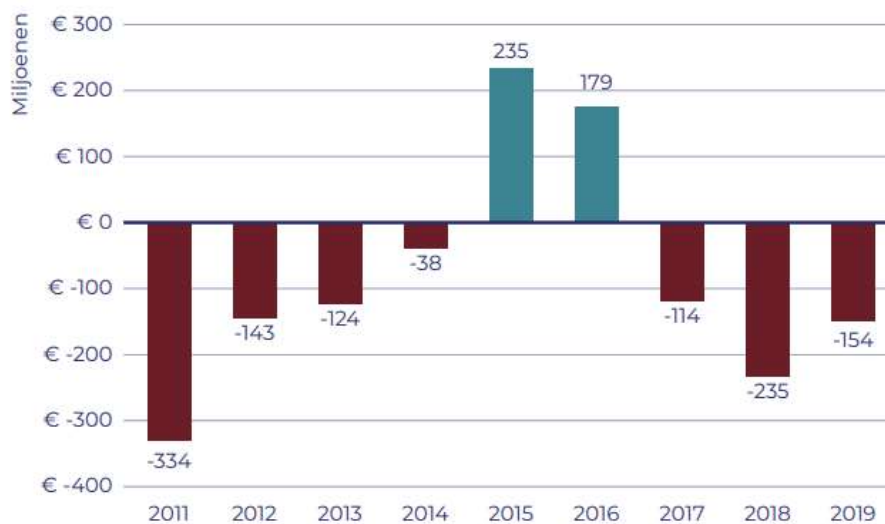
Plus: drie reële risico's voor gemeenten

3. Herhaling weeffouten decentralisatie Sociaal Domein bij Omgevingswet en Interbestuurlijke Taken
4. Verdieping tekorten Sociaal Domein door wegvallen meevallers Inkomensvoorzieningen
5. Bezuinigingen op traditioneel autonome gemeentetaken leidt tot uitholling leefbaarheid en vitaliteit dorpen en wijken

Berenschot

Intern vertrouwelijk 4

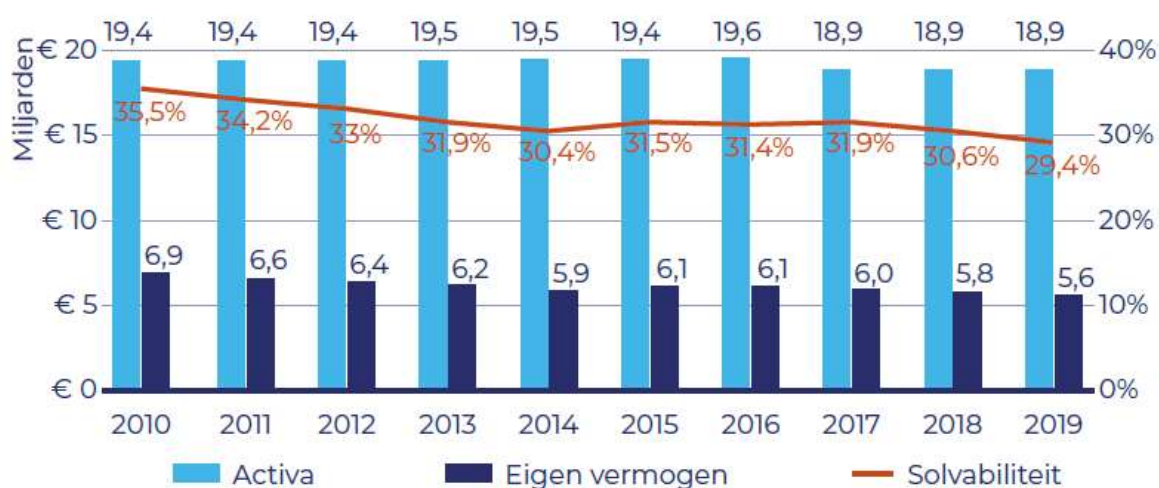
Totale jaarrekening saldo Zuid-Hollandse gemeenten 2011-2019

Berenschot

Intern vertrouwelijk 5

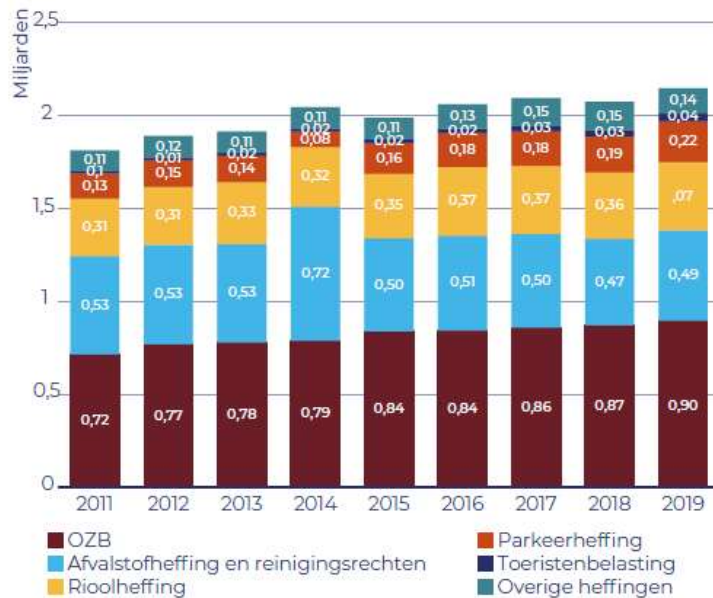
Eigen vermogen en solvabiliteit dalen tussen 2010-2019

Berenschot

Intern vertrouwelijk 6

Stutten begrotingen: uitnames vermogen en verhogen belastingen

Stijging in 2021 (CBS):

OZB: 5,8%

Afvalstoffenheffing: 10%

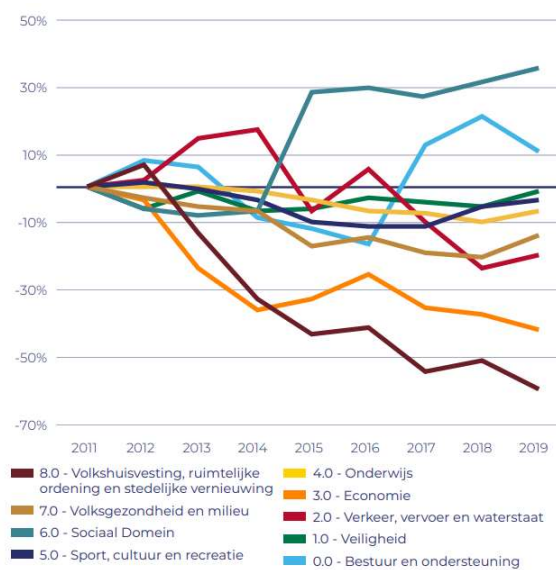
Stijging rioolrechten: 2,6%

Berenschot

Intern vertrouwelijk 7

Ontwikkeling kosten hoofdtaakvelden 2011-2019

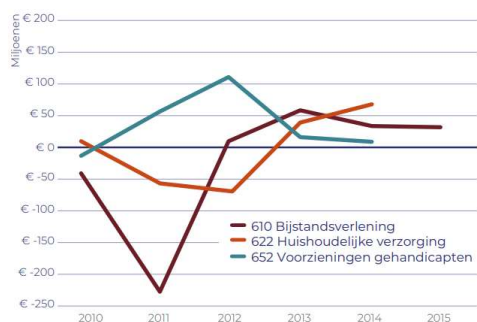
- Grootste daler begroting: Ruimtelijk Domein
 - Economische crisis 2008
 - 'weggedrukt' door andere taken
- Grootste stijger begroting: Sociaal Domein
 - Decentralisaties 2015
 - Tekorten lopen steeds verder op

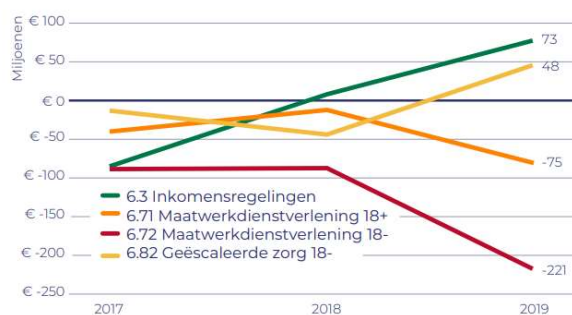
Berenschot

Intern vertrouwelijk 8

Financiën sociaal domein 2010-2019 gemeenten PZH

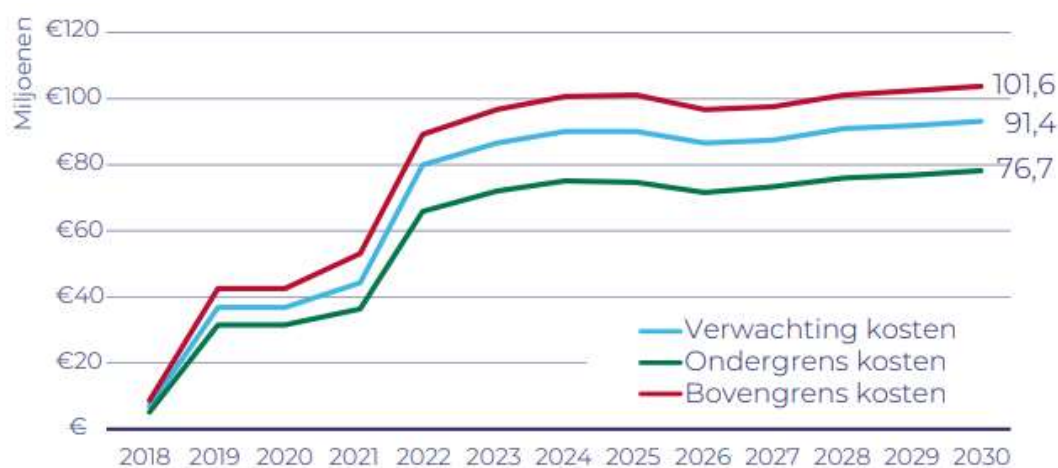

Berenschot

Intern vertrouwelijk 9

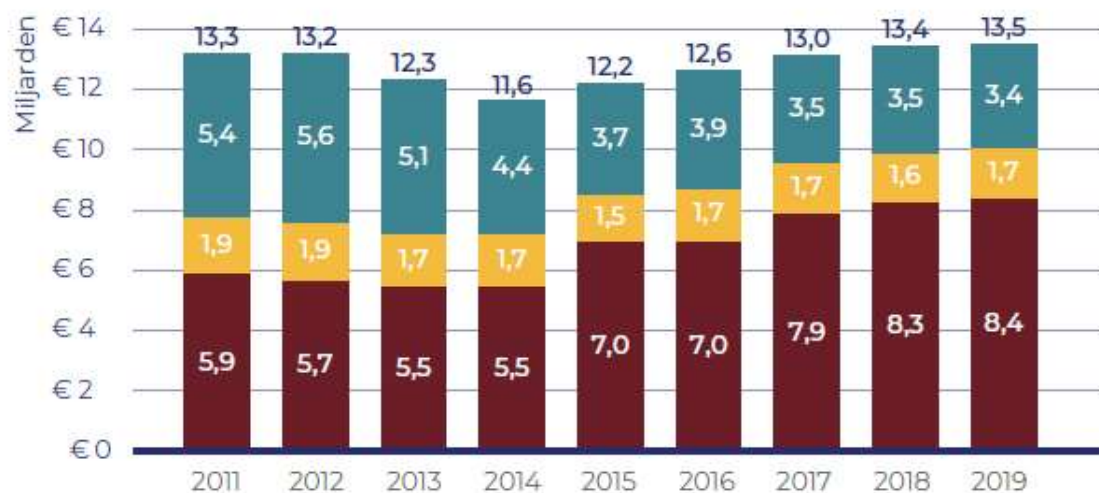
Structurele (extra) apparaatskosten energietransitie gemeenten PZH

Berenschot

Intern vertrouwelijk 10

Ontwikkeling beleidsruimte begroting gemeenten 2011-2019 PZH

Beleidsruimte in het sociaal domein samengevat

Wet	Beleidsruimte (juridisch/inhoudelijk)	Beleidsruimte (financieel)
Jeugdwet	Heel weinig	Heel weinig
Wmo	Weinig	Steeds minder
Participatiewet (inkomen)	Weinig	Weinig
Participatiewet (schuldhulp)	Relatief veel	Relatief veel

Belemmeringen beleidsruimte in de praktijk

Belemmeringen in praktijk (beleidsvrijheid/ sturingsmogelijkheden)

Slotbeschouwing

Een wankel basis voor de autonomie van gemeenten

Berenschot

www.berenschot.nl

[in/berenschot](https://www.linkedin.com/company/berenschot)

Intern vertrouwelijk 15